

Könyvajánló

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Bp. Osiris Kiadó. 1997. 662 oldal. 2400 Ft (Osiris tankönyvek)

A jelen tankönyv több mint húszéves oktatási tapasztalat terméke, és ennek alapján több előzménye van.

A szerző – a nemrégiben elhunyt neves társadalomtudós – 19 fejezetre osztotta a kötet anyagát. Az első három fejezet elméleti jellegű, a szociológiával mint tudománnyal, a szociológia történetével és módszertanával foglalkozik. A következő fejezetek kitérnek a társadalom számos, a szociológia által vizsgált területére. A könyv a makroszociológiától halad a mikroszociológia felé, a társadalmi szerkezet és az egyenlőtlenségek tárgyalásából indul ki, az emberi viselkedés és a kultúra jelenségeivel fejezi be a szociológiai jelenségek bemutatását. A kötet végén bibliográfia, egy a magyar szociológia műhelyeit, oktató- és kutatóhelyeit felsoroló függelék, az alapfogalmak és a szakkifejezések gyűjteménye, külön névmutató és, külön tárgymutató található.

A fejezetek felosztása egységes. A szerző elsőként az alapfogalmakat tisztázza, a módszerek és elméletek ismertetése után a nemzetközi tendenciákat, a magyarországi helyzetet és a témával kapcsolatos társadalmpolitikát vázolja. Összefoglalás, vitakérdések, az alapfogalmak és a szakkifejezések felsorolása, továbbá az ajánlott irodalom zárja az egyes fejezeteket. A vaskos tan- és kézikönyv, amely *Anthony Giddens* szociológiatankönyvének méltó párja, segítséget nyújt a mai magyar társadalmi jelenségek megértéséhez, a szociológia tanulmányozásának nélkülözhetetlen munkaeszköze.

Büntetendőség- büntethetőség. Büntetőjogi tanulmányok. (Szerk.: Wiener A. Imre.) Bp. Közgazdasági és Jogi Könykiadó–MTA Állam- és Jogtudományi Intézete. 1997. 332 oldal, 1086 Ft (Jog és jogtudomány 13.)

A tanulmánykötet hat tanulmányt tartalmaz, amelyek a büntetőjog általános kérdéseit tárgyalják.

Wiener Imre tanulmánya, amely a *Büntetőpolitika – büntetőjog (Jogszabálytan)* címet viseli, a téma nagyszabású nemzetközi áttekintését nyújtja. *Ligeti Katalin* jogátlami büntetőjogról szóló dolgozatának végző konklúziója, hogy lehetséges a büntető igazságszolgáltatási rendszerben a hatékonyság, az igazságosság, valamint az emberiesség követelményét egyszerre érvényesíteni. *Nagy Ferenc* tanulmánya a *nulum crimen/nulla poena sine lege* (röviden szólva: nincs bűncselekmény törvény nélkül) alapelvről szól. Wiener Imre következő – a kötet címadó – tanulmánya a büntetőjogi felelősségre vonás feltételeit pozitív és negatív, valamint objektív és szubjektív kategóriákra osztva rendszerezi. *Györgyi Kálmán* tanulmányának témája az ok-okozati összefüggés. A büntetőhatalom alkotmányosságáról szóló összeállítás, *Palánkai Tiborné* szerkesztésében, az Alkotmánybíróság büntetőjogi tárgyú határozatait közli. A könyv tartalmaz még egy rövid életrajzi összeállítást a magyar büntető-jogtudomány XIX. és XX. századi elhunyt művelőiről.

A kötet elsősorban a büntetőjoggal elméleti szinten foglalkozó szakemberek érdeklődésére tarthat számot.

Csepeli György: Szociálpszichológia.
Bp. Osiris Kiadó. 1997, 571 oldal, 2200 Ft
(Osiris tankönyvek)

A szerző korábban megjelent szociálpszichológiai műveinek (pl. *A szociálpszichológia vázlatja*, *A meghatározatlan állat*) összesített, átdolgozott és kiegészített anyagát olvashatjuk ebben a kötetben, amely tehát mintegy összefoglalja Csepeli György eddigi munkásságát.

A kötet anyaga kilenc fő fejezetre, részre oszlik. Egy bevezető jellegű és akutatás módszertanát ismertető rész után az *Egymásra hatások* című anyag rész a társas viselkedés, a szociális interakció, a kommunikáció stb. kérdéseivel foglalkozik. A következő fő fejezetek témája az én és a társadalom, a szociális megismerés, a páros kapcsolatok, a társas helyzetek, a kiscsoport és a nagycsoport. Irodalomjegyzék, névmutató és tárgymutató zárja a kötetet.

Csepeli György – az angolszász szociálpszichológusokhoz hasonlóan – a mikrojelenségektől halad a makrojelenségek leírásáig. Egy-egy fő fejezet általában 6-7 fejezetből áll. (Pl. Az *én és a társadalom* című rész fejezetei a következők: *Szerep, Társadalmi ítéletalkotás, A vélemény, A nézetek és a nézetrendszer, A szociális attitűd, Értékek, Szociális érzelmek*.) Minden fő fejezet végén a kulcsfogalmak jegyzéke és az ajánlott irodalom segíti a tanulást, illetve a további tájékozódást.

A könyv kiválóan alkalmas a szociálpszichológia – egyetemi szintű – tanulmányozására, s az Osiris Kiadó többi tankönyvéhez hasonlóan egyben kézikönyvként is használható.

Szabó Katalin. Kommunikáció felsőfokon. Hogyan írjunk, hogy megértse- nek? Hogyan beszéljünk, hogy meghallgassanak? Bp. Kossuth Kiadó. 1997. 185 oldal, 1690 Ft.

A könyv elsősorban arra szolgál, hogy könnyítsen a szakemberek és a szakembernek készülők kommunikációs nehézségein.

Az újat alkotás, az írás, a megszólalás nehézségei, buktatói, trükkjei és technikai már régóta foglalkoztatják az alkotó embereket. Akár írásban, akár szóban fejezzük ki azt, amit a világról megtudtunk, mindenképpen párbeszédben veszünk részt, még ha e párbeszéd sokszor hallgatólagos is. A kommunikáció mindig interaktív. Senki sem magányos sziget: az előadóval szemben mindig ott vannak a hallgatók, az íróval szemben az olvasók.

A könyv azokkal a kommunikációs problémákkal foglalkozik elsősorban, amelyeknek legnagyobb a jelentőségük az egyetemi és általában a szakmai pályafutás során. A *Hogyan írjunk, hogy megértse- nek?* című rész foglalkozik a stílus és beszédmodor kérdéseivel, a tudományos dolgozatírás, hivatkozás témájával. A *Hogyan beszéljünk, hogy meghallgassanak?* című rész az előadás és vita, a szóbeli fellépés, továbbá a hallgatás és a megértés problémakörét tárgyalja.

A könyv nyelve egyszerű, a felhozott példák a gyakorlati életből valók – a szerző célja egy jól használható, praktikus mű megírása volt. A kiadvány jelentőségét növeli, hogy magyar nyelven még nem jelent meg olyan könyv, amely a humán tudományok művelőinek szakmai kommunikációjáról szól.

Emberi jogok – jogszabályokban.
(Összeállította: Horváth József) Bp. BM Kiadó. 1997, 208 oldal, 700 Ft.

Napjainkban egyre több szó esik az emberi jogok érvényesüléséről, követelményeinek hatóság általi betartásáról. Az emberi jogokról több jogszabálygyűjtemény is megjelent az utóbbi időben.

Jelen kötet arra vállalkozott, hogy a rendőrséggel, a rendőri tevékenységgel kapcsolatos emberi jogi jogszabályokat összegyűjtse. A könyv a teljesség igénye nélkül tesz kísérletet a rendőri tevékenységgel leginkább érintett emberi jogok nemzetközi normákban és a hazai jogszabályokban rögzített szabályainak összehasonlítására, egymás mellé rendezésére.

A feldolgozás témakörei szorosan kapcsolódnak az egyes emberi jogokhoz. Ily módon 16 fejezetben került a téma tárgyalásra. Az egyes fejezetek szerkezetét az emberi jogok alapvető dokumentumai határozták meg. Ezeket általában az alkotmány rendelkezései, a vonatkozó törvények idézése és az alkotmánybírói határozatok leginkább jellemző részleteinek felsorakoztatása követi. Az idézett jogszabályok és a felhasznált irodalomjegyzék zárja a kötetet.

Noha az egyes jogszabályrészletek kiválasztása, egymás mellé helyezése nem nélkülözi az önkényesség jegyeit, a jogszabálygyűjtemény hasznos kiadvány. A kötet szerkesztője a rendőriskolák hallgatóinak és tanárainak ajánlja a válogatást.

Oktatás – rejtett kincs. A Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről. *Osiris Kiadó–Magyar Unesco Bizottság. 1997. 219 oldal. 1500 Ft.*

A bizottság szerint az oktatás egyike a lehetőségeknek, s talán a legfontosabb azok közül, amelyekkel a jövőt pozitív

irányban befolyásolhatjuk. *„A jövő számos kihívása közül talán az oktatás a leginkább nélkülözhetetlen üttőkártya a kezünkben, amelynek segítségével az emberiséget a béke, a szabadság és a társadalmi egyenlőség felé tereljük”* – olvashatjuk a könyv bevezető részében.

A könyv *Horizontok* című tulajdonképeni első része meghatározza azokat a társadalmi-gazdasági feltételeket, amelyek között az oktatás működik, illetve a jövőben működhet. Az *Alapelvek* című részben olvashatunk az oktatás négy alappilléreiről (megtanulni megismerni, megtanulni dolgozni, megtanulni együtt élni másokkal, megtanulni élni), továbbá az egész életen át tartó oktatásról. Az *Irányok* című harmadik rész több szerteágazó témával (oktatás az alapoktól az egyetemig, új perspektívákat kereső tanárok, az oktatás és a politika kapcsolata, nemzetközi együttműködés: oktatás a „világfaluban”) foglalkozik. Az *Epilógus* című részben a bizottság 11 tagjának részjelentése található. A *Függelék* a bizottság munkájának részleteit, ezen keresztül az UNESCO oktatással kapcsolatos tevékenységét ismerteti.

A jelentés, a könyv különösen a fejlődő országok problematikája iránt érzékeny. A bizottság igyekezett a globalizáció uralta jövőképben gondolkodni, megválaszolni a mindenütt felvetődő kérdéseket, és olyan irányokat kijelölni, melyek mind nemzeti szinten, mind világméretben érvényesek lehetnek.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság szakkönyvtára szerzeményeiből)